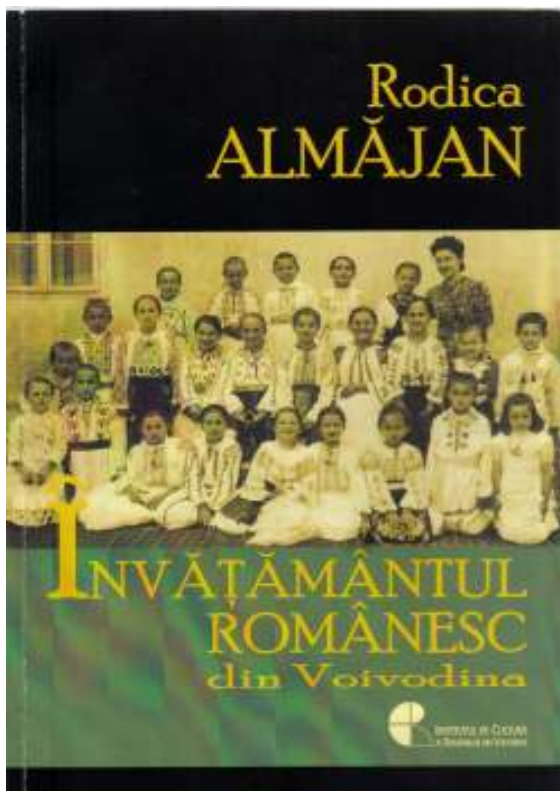

Rodica ALMĂJAN, *Învățământul românesc din Voivodina*, Editura Institutului de Cultură al Românilor din Voivodina, Colecția Cercetări, Seria Documente bănațene, Zrenianin, 2010, 371 p.

Virginia POPOVIĆ

Universitatea din Novi Sad, Facultatea de Filosofie,
Departamentul de Românică, Serbia
E-mail: virginiapopovic@yahoo.com

Încă din cele mai vechi timpuri, biserica și școala au fost instituții foarte importante care au luptat pentru păstrarea identității naționale și culturale a unui popor. Despre învățământul din Voivodina am avut ocazia să citim în cărțile profesorilor univeristari Gligor Popi, Trăilă Spăriosu, Mircea Măran iar ultima carte, a profesoarei de istorie Rodica Almăjan aduce ultimele date istorice și statistice despre situația învățământului din satele românești din Serbia. Cartea a apărut la Editura Institutului de Cultură al Românilor din Voivodina în anul 2010 în care autoarea, în calitate de coordonator al Departamentului pentru Învățământ din cadrul Consiliului Național al Minorității Naționale Române a fost preocupată de problemele din învățământul românesc din școlile cu limba de predare română din Banatul sârbesc.

Dezvoltarea învățământului este privită cronologic, începând cu cea mai veche școală prezentă pe aceste meleaguri, până la înființarea Catedrei și Departamentului de limba și literatura română de la Belgrad și Novi Sad. Cercetările autoarei au avut punctul de plecare în publicațiile

românești care conțin date despre istoria culturală a românilor din Voivodina: *Lumina, Familia, Analele Societății de Limba Română, Libertatea*, etc. Sunt prezente cele mai importante evenimente din fiecare instituție școlară în care s-a desfășurat învățământul în limba română, începând cu secolul XVIII și XIX, autoarea face și o comparație dintre instituțiile școlare din trecut și cele din prezent, subliniind problemele cu care s-au întâlnit instituțiile școlare din cele mai vechi timpuri: sărăcia populației din aceste localități, încât mulți copii nu frecventau cursurile fiindcă își ajutau părinții la muncile câmpului. Școlile nu erau dotate cu materiale și mijloace didactice necesare desfășurării procesului instructiv-educativ, nu existau nici cadre didactice specializate care să predea la secția în limba română. Numărul de elevi de-a lungul anilor a scăzut, datorită migrației unui număr considerabil de români în țările apusene, datorită căsătoriilor mixte, datorită condițiilor sociale apărute de-a lungul anilor. Când, în anul 1760 s-a înființat Comisia Școlară Aulică s-au stabilit și principiile de bază ale sistemului școlar pentru întregul teritoriu al Imperiului Austro-Ungar. S-au întreprins măsuri care vizau scoaterea școlilor de sub monopolul bisericii și inițierea învățământului de stat, înființându-se în fiecare localitate o școală. Reforma învățământului a întâmpinat o rezistență serioasă din partea cercurilor bisericești. Numărul școlilor cu predare în

limba sârbă și română a crescut treptat, în anul 1778 existau 205 școli, din care 147 erau cu predare în limba română, 52 de școli cu predare în limba sârbă și 6 școli cu predare în ambele limbi.

În paginile acestui volum monografic, autoarea a adus la fel date prețioase în legătură cu pregătirea cadrelor didactice, înființarea școlilor din Voivodina, amenajarea și îmbogățirea școlilor cu material didactic, reformele școlare, activitatea editorială a școlilor, colaborarea internațională, activitățile extrașcolare etc., încât cartea de față, fiind un document prețios, va folosi viitorilor cercetători dar și la menținerea identității culturale a românilor din afara României.